

Píseň: S160 - Fíkový strom + **modlitba;** **Čtení:** Mk 13, 28-37

Milí přátelé,

po delší prodlevě se opět scházíme ke studiu Písma. Dnes dokončíme započatou Markovu apokalypsu. Před Vánoci jsme hovořili o té matoucí „znesvěcující ohavnosti“, o útěku před soužením, které nebylo a nebude, o pseudokristech i o tom hlavním, o čem apokalyptická literatura je: „Mějte se na pozoru!“ (Mk 13, 23) Vždyť i dnes jsme slyšel v závěru této apokalypsy (tj. „zjevení, odhalení“) její shrnutí v jednom slově: „Bděte!“ (Mk 13, 37).

Na posledním setkání jsme spolu alespoň částečně rozkryli tu velmi symbolickou část apokalypsy, která se věnovala právě utrpení a bídám, jimiž Hospodinovi věrní znovu a znovu procházejí. A že Hospodin své vyvolené shromáždí z celého světa, až přijde.

Fíkovník

Závěr Markovy apokalypsy už je velmi poklidný a povzbudivý - tak to bývá, podobně také u proroků (srv. knihu Zjevení Janova či Izajáš). Fíkovník neskrývá žádný zvláštní symbol, stačí jen znát tuto rostlinu a oblast, kde Ježíš působil.

V Israeli totiž rostlo (a roste) jen málo rostlin. A právě fíkus dokáže růst v suchém a slunném podnebí snadno a dobře. Běžně roste v kvalitní půdě, ale také na horách až do 1700 m. n. m. Také nevyžaduje opylení jiným stromem či hmyzem, jako je tomu u většiny rostlin. Stačí aby byl součástí potravy místní zvěře.

Už z toho je zřetelná základní symbolika: Ježíš užívá v Israeli běžně známou rostlinu. Navíc jde o rostlinu, která mnoho vydrží, sama k růstu nepotřebuje mnoho a navíc se šíří přirozeně a bohatě tím, že je „zvnitřněna“ živými tvory. Dodejme, že fíkus je rostlinou, která v pěstované podobě vydává velmi sladké a žádané plody (dnes i tehdy celosvětově!).

Fíkus obvykle vydává plody dvakrát do roka - v červnu a na počátku našeho podzimu¹, na přelomu srpna a září. Tedy velmi krátce po sobě!

A fíkus také známe dobře z jiných biblických oddílů: Fíkovými listy se „oblékají“ muž a žena v Gn 3. Fíky jsou jedním z identifikátorů hojnosti zaslíbené země. A, krom dalších, Ježíš jeden fíkovník proklel v Mk 11.

Přidejme ještě jiná náboženství: V buddhismu dosáhl Siddhárta Gautama osvícení právě pod fíkovníkem. V tom samozřejmě není nic mystického, fíkus v Indii byl a je tak běžnou rostlinou, jako je v Izraeli.

Tak je fíkovník hezkým symbolem „přicházejícího Božího věku“: dává po celém světě chtěné ovoce několikrát do roka, uchytí se i v dost nehostinných podmínkách a nepotřebuje žádný zvláštní zásah, aby se šířil - stačí, když se jím různí tvorové živí.

Poučení či podobenství?

Avšak od fíkovníku si nemáme „vzít poučení“, nýbrž „učit se podobenství“ (tak i kraličtí). Ježíš se tedy opět vyhýbá konkrétnímu času i identifikaci „posledních dnů“, hovoří v podobenství a symbolech². Podobenství není popis skutečného dění, nýbrž na něčem známém nám umožňuje alespoň částečně pochopit něco neznámého.

Když uvidíme pučet listů na fíkovníku, nemůžeme přece říct: Pozitří přijde léto. Přesný čas příchodu léta z něj neurčíme. Ale máme poznávací znamení, podle něhož poznáme, že se léto *přiblížilo* (srv. Mk 1, 15). Tak i s posledním časem: přesný čas neznáme (nikdo! srv. v. 32). Avšak víme, podle čeho poznáme konec dějin: Přijde Kristus. Shromáždí své věrné ze všech koutů světa (viz předchozí oddíl).

¹ Izrael je v subtropickém podnebném pásu, má tedy jen dvě roční období: Léto a zimu.

² Však jsme také v apokalyptickém žánru, v něm se deskriptivního (popisného) jazyka nepoužívá vlastně nikdy!

jim Bůh slíbil) nebo dopřál Abrahamovi syna Izáka (ale zároveň ještě nebylo jeho potomstva jako „hvězd na nebi“).

Stejně očekával a prožíval také apoštol Pavel. Protože očekával brzký Kristův příchod, snažil se kázat evangelium co možná největšímu počtu lidí.

Tak i ten dnešní první oddíl má zůstat v napětí, jako celá lidská víra. Část se již naplnila (vzkříšení) a na část ještě musíme čekat (parúsie). Zůstává a má zůstat napětí mezi „již ano“ a „ještě ne“ biblické víry. Stejně jako Abraham očekával potomstvo - a „již dostal“ Izáka, ale zároveň „ještě ne-“ dostal potomstva jako hvězd na nebi. Stejně většina biblických postav.

A stejně i my: Jako Hospodinovi věrní „již prožíváme“ Boží vykoupění, spásu a část nového stvoření. A zároveň „ještě ne“ v plnosti. Již jsme ospravedlněni, ale nejsme v Božím království - proto zůstáváme ospravedlněnými *hříšníky*.

Nakonec na to také odkazuje v. 31: Slova Hospodinova zaslíbení skrze Ježíše Krista nepominou ani až pomine nebe a země, tedy celý svět, tedy celý vesmír. A že jednou skutečně pomínou! Naopak, teprve pak dojdou Boží zaslíbení plného naplnění³ - a pomínou.

Některí vykladači ve svých komentářích pojmenovávají tato vyjádření jako „prorocství postupného naplňování“. Proč ne. Avšak zároveň je nápadné, že naplnění Božích slibů se děje spíše skokově, zlomovými událostmi (vzkříšení, stvoření světa, vysobození z Egypta atd.), než postupně a plynule jako se zdá např. hořet svíce.

Bděte!

A pokud by přes to všechno někdo chtěl hledat v Bibli magická tajemství a skryté šifry data konce světa (a nebo jiné tajné nauky), přidává Marek: Nikdo neví o onom dni ani hodině. Dokonce ani Boží syn Ježíš. Jen nebeský Otec ví.

Škoda, že se tolik lidí nechává znovu a znovu obalamutit výpočty konce světa i z Bible. Proto je dobré znát z Písma svatého

³ Jazyková redundance (nadbytečnost) zde úmyslná!

co nejvíce - čím více ho známe, čím lépe jeho zvěsti rozumíme, tím menší je pravděpodobnost mylného porozumění i zneužití toho, že nás někdo podvede. Bible neskrývá žádné tajné nauky - říká pravdu na rovinu a otevřeně. Jen ne vždy pro čtenáře srozumitelně, když ten je oddělen od původního čtenáře tisíci lety a tisíci kilometry.

Nevíme, kdy přijde den a hodina soudu. A nikdy se to nedovíme. Proč také? Jsme jen služebníci. Každý z nás dostal od Hospodina svou práci, které se má věnovat (srv. Lk 17, 7-10). Nemáme žádné právo vědět, kdy se náš Pán rozhodne přijít. Smíme ho prosit, stejně jako služebníci pána, ale ne se domáhat. Ačkoli, kdo dnes v modlitbách volá Maran atha (Pane, přijď)? Kolik křesťanů vlastně touží po co nejdřívějším příchodu Božího království?

Tak člověk snadno usíná. Nejen na vavřínech, ale také v sebespokojenosti, že tohle či tamto stačí. Není potřeba hlouběji poznávat Boží slovo. Není třeba chodit už na začátek bohoslužeb. Není třeba už ani znát Desatero. Hlavně když mám pocit víry. Ke své škodě, ne ke škodě svého Pána.

Naopak bdí každý, kdo se znovu a znovu vrací k Písmu svatému. Kdo usiluje o lepší poznání sebe, lidí i Boží pravdy (srv. Jednotu bratrskou a její „spění k dokonalosti“). Kdo hledá, jaká je jeho práce na Hospodinově vinici.

Ježíšovo trochu výhružné slovo „bděte!“ totiž platí *všem*, jak Marek zdůrazňuje. A dodejme úsměvnou slovní hříčku k této parenezi (výzvě): Řecky se „bděte“ řekne γρηγορευτε (grégoreite), tedy „řehořujte“. Řehořujme!

Závěr

Takhle vypadá kvalitně napsaný apokalyptický žánr: Výzvy pro přítomnost, avšak ne etické či morální. Výzvy teologické, principiální a vztahové v první řadě k Bohu - bděte! Mějte se na pozoru! Samozřejmě že v plurálu, žádný egocentrismus a „já“. „Vy“ bděte, doslova všichni (v. 37).

K tomu samozřejmě patří povzbuzení, hluboké a krásné, o konečném vítězství ne člověka, ne hříchu, ale Syna, tedy Boha.

A že také hovoří na rovinu o utrpení, starostech, námaze a nepřátelství lidí vůči Božím věrným? Vždyť i to je pravda. I že se znovu a znovu se objevují pseudokristové (česky rádobymesiášové). I to, že někdy prostě nezbývá než utéct před hrůzou, kterou lidé vpouští do světa.

Jako povelikonoční Církev víme, že část zaslíbení Božího příchodu už skutečně zažila Ježíšova generace - v setkáních se vzkříšeným. Stejně jako např. Jákob nebo Šalomoun. A jako pokračování této Církve můžeme věřit jejich svědectvím a doufat v příchod Božího království v plnosti.

To je i v Markově podání evangelia velmi důležité, neboť příští týden začneme pašijní příběh, právě o utrpení, pronásledování a vykonstruovaném procesu. A příběh, v němž učedníci uprostřed těžké situace Pán zastihne spící, nikoli bdící (Mk 14, 32-42 - opět slova „bděte“ a „přiblížil se“)

Rozhovor; Píseň: S443 - Zůstaňte zde, a bděte se mnou +
Modlitba Páně

Příště: Mk 14, 1-11